

Osobní zprávy

Za MUDr. Janem Škovránkem, CSc.

V pondělí 13. 5. 2022 ve věku nedožitých 75 let zemřel dětský kardiolog a dlouholetý primář Dětského kardiocentra Fakultní nemocnice v Motole MUDr. Jan Škovránek.

Jan Škovránek se narodil 8. srpna 1947 v Praze. V roce 1972 absolvoval Fakultu všeobecného lékařství UK v Praze a nastoupil jako sekundární lékař na dětské oddělení v Kladně. Již v roce 1973 se stal odborným asistentem 2. dětské kliniky FN v Motole, kde se poprvé dostal v tamní kardiopulmonální laboratoři do kontaktu s tehdy se rozvíjícím oborem dětské kardiologie. Zájem o kardiologii ho dovedl v roce 1977 do tehdy vzniklého Dětského kardiocentra, založeného prof. Milanem Šamánkem. V Dětském kardiocentru se věnuje především neinvazivní kardiologii. Začátkem 80. let pak začíná velmi dynamicky rozvíjet obor dětské echokardiografie, a stává se tak prakticky prvním českým dětským echokardiografistou (obr. 1). Jeho obrovskou zásluhou je rychlé zavedení ultrazvukové diagnostiky jako základní metody strukturální a funkční diagnostiky dětských kardiovaskulárních onemocnění. Díky své preciznosti a také díky rychlému technologickému rozvoji dovádí ultrazvukovou diagnostiku velmi rychle do situace, kdy podává stejné nebo lepší informace než do té doby používaná diagnostická katetrizace. Kvalitou svých vyšetření brzy přesvědčuje chirurgy Dětského kardiocentra o tom, že mohou operovat ve většině případů jen na základě ultrazvukové diagnózy. Ve druhé polovině 80. let jsme již takovou situaci v Dětském kardiocentru považovali za samozřejmou, kdy více než 80 % dětí bylo operováno pouze na základě echokardiografického vyšetření bez diagnostické katetrizace. Vzpomínám si, s jakým překvapením jsme se v roce 1990 vraceli ze společného semináře s mnichovským kardiocentrem, kde jsme zažili situaci, kdy se tamní chirurg nebyl na ultrazvukový záznam vůbec ochoten ani podívat.

Jan Škovránek v té době buduje v Praze robustní echokardiografickou laboratoř (obr. 2), školí další odborníky, z nichž lze kromě několika generací ambulantních kardiologů jmenovat především

Obr. 2: S týmem echokardiografické laboratoře v 90. letech

Obr. 3: Při sympoziu ke 40. výročí Dětského kardiocentra v roce 2017

Tomáše Firsta, Jana Marka a Viktora Tomka. Prof. Jan Marek, pracující již od roku 2005 v Great Ormond Street Hospital v Londýně, se posléze stává světově uznávaným odborníkem v dětské a fetální echokardiografii. Současně se Jan Škovránek účastní světového odborného života a pomáhá budovat Dětské kardiocentrum v Havaně na Kubě. Podporován vizionářskou duší prof. Šamánka začíná Jan Škovránek ve druhé polovině 80. let také rozvíjet obor fetální echokardiografie a plošný prenatální screening vrozených srdečních vad v ČR, který brzy přináší světové výsledky.

V letech 1993 až 2011 působí jako vedoucí primář Dětského kardiocentra FN v Motole. Za jeho éry dochází k zásadnímu snížení časné mortality po operacích vrozených srdečních vad. Podporuje další subspecializaci na pracovišti a nechává vedle sebe růst mladší kolegy. Nikdy nebrání fundované odborné diskusi. Jeho přínosem je hluboký vhled do patofyziologie srdečních onemocnění u dětí, jakož i snaha o maximálně efektivní a racionální péči snižující jak mortalitu, tak i morbiditu. V letech 2005–2011 provádí Dětské kardiocentrum složitou etapou přestavby dětské části motolské nemocnice, aby následně předal žezlo svému následovníkovi.

MUDr. Jan Škovránek byl logicky spjat s Českou kardiologickou společností ČLS JEP. Působil dvakrát jako člen jejího výboru, kde byl důležitým hlasem pro dětskou kardiologii. Současně byl i dvakrát předsedou výboru Pracovní skupiny pediatrické kardiologie ČKS. Dlouhodobě působil jako člen redakční rady Česko-slovenské pediatrie.

Na Honzu budeme vzpomínat nejen jako na skvělého dětského kardiologa, ale také jako na kamaráda se smyslem pro humor (obr. 3), který si nepotrpěl na oficiality a dovedl vždy přímočaře říci svůj názor. Byl zapáleným sportovcem, jakož i přítelem příjemných stránek života. Svůj osud držel vždy pevně v rukou a nedal se zlomit ani dlouhým zákeřným onemocněním, které mu nakonec vzalo život.

Čest jeho památce!

JAN JANOUŠEK, JAN MAREK, VÁCLAV CHALOUPECKÝ, OLEG REICH

Obr. 1: Jan Škovránek s prvním echokardiografickým přístrojem v 80. letech